

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(7)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 58 sahifa,
27-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijranovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Muqobil energiya manbalarida yarimo'tkazgichlar fizikasi: quyosh panellarining foydali ish koeffitsiyentini oshirish muammolari	10
Abdullajonova Bashorat Olim qizi	
Xavfsizlik tuyg'usining psixologik mazmuni	13
Bahodirova Marhaboxon Tohirjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqot madaniyatini rivojlantirishning innovatsion pedagogik texnologiyalari: kompetensiyaviy yondashuv asosida	17
Boybo'riyeva Saodat O'ralovna	
Tasviriy san'at fanlarini o'qitishda raqamli texnologiyalardan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari	21
Ergasheva Go'zal Ruzimurod qizi	
Kurash sportida innovatsion mashg'ulot texnologiyalaridan foydalanishning ilmiy-pedagogik asoslari	26
Madumarov Jahongir Urinbayevich	
O'quvchilarning texnik tafakkurini rivojlantirishda steam texnologiyalarining o'rni va roli	29
Yo'ldoshev Mirjalol Qosim o'g'li	
Sun'iy intellekt vositalarining bo'lajak o'qituvchilar diagnostik kompetentligini rivojlantirishdagi imkoniyatlari	33
Teshaboyev Akramjon Yuldashevich	
O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi kommunikativ o'zaro ta'sir	39
Turdibekova Risolat Shermatovna	
6–7 yoshli bolalarni savodga tayyorlashda didaktik kartochkalar asosidagi leksik o'yinlarning ahamiyati	42
Tursunova Durdona	
Yengil atletika mashg'ulotlarida zamonaviy ilmiy yondashuvlar: maktab o'quvchilarining jismoniy tayyorgarligi va sport natijalari	46
Xalmirzayev Azizillo Nabijonovich	
Veb-kvest" va "Til portfeli" texnologiyalarini bir butun integrativ model asosida o'quv mashg'ulotlarida qo'llanilishi	49
Yusupova Muxabbat Anatolevna	
Содержание личностно-ориентированного образования и его роль в процессе самостоятельной подготовки студентов	53
Рысова Галия Байбулатовна	

O'QITUVCHI VA TALABALAR O'RTASIDAGI KOMMUNIKATIV O'ZARO TA'SIR

Turdibekova Risolat Shermatovna

Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
o'zbek va xorijiy tillar kafedrası katta o'qituvchisi

ORCID: 0009-0000-2415-8281

Annotatsiya: Ushbu maqolada o'qituvchining talabalar bilan kommunikativ o'zaro ta'sirining nazariy asoslari, uning ta'lim jarayonidagi ahamiyati va samaradorligini ta'minlovchi omillar tahlil qilingan. Kommunikativ kompetensiya tushunchasi, muloqotning og'zaki va og'zaki bo'lmagan shakllari, muloqot uslublari, hissiy intellekt hamda fikr-mulohazaning o'quv jarayonidagi o'rni yoritilgan. Shuningdek, o'qituvchi va talabalar o'rtasidagi samarali muloqotni shakllantirishga ta'sir etuvchi psixologik, pedagogik va madaniy omillar ko'rib chiqilgan. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim muhitidagi kommunikativ jarayonlarga ta'siri ham tahlil etilgan. Tadqiqot natijalari o'qituvchining kommunikativ ko'nikmalarini rivojlantirish ta'lim sifati va talabalarning o'quv faoliyatidagi faolligini oshirishning muhim sharti ekanligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: kommunikativ kompetensiya, pedagogik muloqot, o'qituvchi, talaba, og'zaki muloqot, og'zaki bo'lmagan muloqot, hissiy intellekt, fikr-mulohaza, ta'lim jarayoni, kommunikativ o'zaro ta'sir.

Abstract: This article examines the theoretical foundations of communicative interaction between teachers and students, its significance in the educational process, and the factors that ensure its effectiveness. The concepts of communicative competence, verbal and non-verbal communication, communication styles, emotional intelligence, and the role of feedback in the learning process are analyzed. Particular attention is paid to the psychological, pedagogical, and cultural factors influencing effective interaction between teachers and students. The impact of modern information and communication technologies on communication within the educational environment is also discussed. The study demonstrates that the development of teachers' communicative skills is an essential condition for improving the quality of education and enhancing students' engagement in the learning process.

Key words: communicative competence, pedagogical communication, teacher, student, verbal communication, non-verbal communication, emotional intelligence, feedback, educational process, communicative interaction.

Аннотация: В данной статье рассматриваются теоретические основы коммуникативного взаимодействия преподавателя со студентами, его значение в образовательном процессе и факторы, обеспечивающие его эффективность. Анализируются понятия коммуникативной компетентности, вербального и невербального общения, стили коммуникации, эмоциональный интеллект, а также роль обратной связи в процессе обучения. Особое внимание уделяется психологическим, педагогическим и культурным факторам, влияющим на эффективное взаимодействие преподавателя и студентов. Также рассматривается влияние современных информационно-коммуникационных технологий на коммуникативные процессы в образовательной среде. Результаты исследования показывают, что развитие коммуникативных навыков преподавателя является важным условием повышения качества образования и активизации учебной деятельности студентов.

Ключевые слова: коммуникативная компетентность, педагогическое общение, преподаватель, студент, вербальное общение, невербальное общение, эмоциональный интеллект, обратная связь, образовательный процесс, коммуникативное взаимодействие.

KIRISH

O'qituvchining talabalar bilan kommunikativ o'zaro ta'siri o'quv jarayonining asosiy jihatlaridan biri bo'lib, u o'quv muhitini shakllantirishga, talabalar shaxsini rivojlantirishga va ta'lim maqsadlariga erishishga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Talabalarning o'quv jarayonida faol ishtirok etishi hamda ularning individual rivojlanishiga alohida e'tibor qaratilayotgan zamonaviy ta'lim sharoitida samarali muloqotning ahamiyati yanada ortib bormoqda. O'qituvchi nafaqat bilim manbai, balki o'quv jarayonining tashkilotchisi sifatida ham talabalar bilan ishonchli va samarali munosabatlarni o'rnatish zarur. Bu esa undan yuqori darajadagi kommunikativ kompetensiyani talab etadi.

Ta'lim muhitida kommunikativ o'zaro ta'sirning ahamiyati nafaqat ma'lumot uzatish zarurati, balki o'qitish va rivojlanishga xizmat qiladigan qulay muhitni yaratish bilan ham bog'liq. O'quv jarayonining muvaffaqiyati ko'p jihatdan o'qituvchining talabalar bilan samarali muloqot o'rnata olishi, ularning ehtiyoj va qiziqishlarini tushunishi hamda har bir guruhning o'ziga xos xususiyatlariga mos o'qitish usullarini tanlay olishiga bog'liq. O'qituvchining talabalar bilan o'zaro munosabati og'zaki va og'zaki bo'lmagan tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi. Ular birgalikda muloqotning yaxlit tizimini shakllantirib, o'quv materialining o'zlashtirilishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

O'qituvchining talabalar bilan kommunikativ o'zaro ta'sirining nazariy asoslari ko'plab jihatlarni, jumladan, psixologik, sotsiologik va pedagogik nazariyalarni qamrab oladi. Ushbu nazariyalar kommunikativ jarayonning qanday kechishi, uning asosiy elementlari nimalardan iboratligi hamda samaradorligiga qanday omillar ta'sir ko'rsatishini tushuntiradi. Shuni ta'kidlash joizki, auditoriyada samarali muloqotni yo'lga qo'yish o'qituvchidan nafaqat o'qitish metodlarini puxta bilishni, balki o'qituvchining ijobiy imijini shakllantirishga va talabalarning o'qishga bo'lgan motivatsiyasini kuchaytirishga xizmat qiladigan turli kommunikativ strategiyalardan samarali foydalanish qobiliyatini ham talab qiladi.

Og'zaki bo'lmagan muloqot ta'lim jarayonida muhim o'rin tutadi, chunki u ko'pincha so'zlardan ko'ra ko'proq axborotni ifodalaydi. Imo-ishoralar, mimika, ovoz ohangi va boshqa og'zaki bo'lmagan vositalar o'qituvchining talabalar tomonidan ma'lumotni qabul qilishiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu bilan birga, talabalarning og'zaki bo'lmagan signallari ham o'qituvchiga ularning hissiy holati va o'quv materialini o'zlashtirish darajasini baholash imkonini beradi. Og'zaki bo'lmagan muloqotni tushunish va undan samarali foydalanish o'qituvchining muhim kasbiy kompetensiyalaridan biri bo'lib, ta'lim jarayonida qulay psixologik muhit yaratish hamda samarali o'zaro ta'sirni ta'minlashga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Og'zaki muloqot, o'z navbatida, nafaqat bilimlarni uzatishni, balki talabalarga o'z fikrlarini erkin ifoda etish, savollar berish va munozaralarda faol ishtirok etish imkonini beradigan muloqotni ham o'z ichiga oladi. Samarali og'zaki muloqot o'qituvchidan faol tinglash, ochiq savollar berish hamda konstruktiv fikr-mulohaza bildirish qobiliyatini talab qiladi. Bu esa tanqidiy fikrlashni rivojlantirish va talabalarning mustaqilligini oshirishga xizmat qiladi. O'quv jarayonida o'qituvchi talabalar bilan o'zaro munosabatlar jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan turli muammoli vaziyatlarga duch keladi. Bunday holatlar tushunmovchiliklar, nizolar, ma'lumotni idrok etishdagi farqlar va boshqa omillar bilan bog'liq bo'lishi mumkin.

Mazkur vaziyatlarni tahlil qilish ularning yuzaga kelish sabablarini aniqlash hamda ularni bartaraf etish strategiyalarini ishlab chiqish imkonini beradi. Bu esa, o'z navbatida, o'quv jarayoni sifatini oshirishga xizmat qiladi. O'qituvchining muloqot qobiliyatlarini rivojlantirish uning kasbiy tayyorgarligining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. O'qituvchilar talabalar bilan samarali muloqot qilish, ularning o'qishga bo'lgan qiziqishini saqlab qolish hamda qulay ta'lim muhitini yaratish uchun kommunikativ ko'nikmalarini muntazam takomillashtirib borishlari zarur.

TAHLIL VA NATIJALAR

Kommunikatsiya nazariyasidagi asosiy tushunchalardan biri kommunikativ kompetensiya hisoblanadi. Ushbu tushuncha nafaqat tilni bilish va o'z fikrini ifoda etish qobiliyatini, balki suhbatdoshni tushunish, uning hissiy holati hamda muloqot kontekstini hisobga olish qobiliyatini ham qamrab oladi. Ta'lim muhitida o'qituvchining kommunikativ kompetensiyasi talabalar bilan samarali aloqa o'rnatish, muloqotni davom ettirish hamda barcha talabalarning o'quv jarayonida faol ishtirok etishi uchun qulay sharoit yaratish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Yuqori kommunikativ kompetensiyaga ega bo'lgan o'qituvchi nafaqat bilimlarni uzatadi, balki talabalarni rag'batlantiradi, ularning o'quv jarayoniga bo'lgan qiziqishini qo'llab-quvvatlaydi hamda tanqidiy fikrlash va ijodkorlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. O'qituvchi va talabalar o'rtasidagi kommunikativ o'zaro ta'sir, shuningdek, o'qituvchi tanlagan muloqot uslubiga ham bog'liq. Muloqotning turli uslublari mavjud bo'lib, ularning har biri o'ziga xos xususiyatlarga ega hamda auditoriyadagi psixologik muhitga turlicha ta'sir ko'rsatadi. Masalan, avtoritar muloqot uslubini talabalarning tashabbuskorligi va ijodkorligini cheklashi mumkin.

Demokratik uslub esa har bir talaba o'zini tinglangan va qadrlangan deb his qiladigan ishonch hamda ochiqlik muhitini yaratadi. Demokratik muloqot uslubidan foydalanuvchi o'qituvchilar talabalarni mavzularni muhokama qilishga faol jalb etadi, ularning fikr va g'oyalarini qo'llab-quvvatlaydi. Natijada o'quv materiali chuqurroq o'zlashtiriladi hamda tanqidiy fikrlash ko'nikmalari rivojlanadi. Muloqotning hissiy tarkibiy qismi ham muhim ahamiyatga ega. Hissiyotlar o'quv jarayonida asosiy rol o'ynaydi, chunki ular bilimlarni o'zlashtirishga ham ijobiy, ham salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. O'z hissiyotlarini va talabalarning hissiy holatini boshqara

oladigan o'qituvchi samarali ta'lim muhiti yaratishga qodir. O'qituvchining hissiy intellekti o'z hissiyotlarini anglash va boshqarish, shuningdek, boshqalarning hissiy holatini tushunish qobiliyatini o'z ichiga oladi. Bu esa o'qituvchiga talabalar bilan samarali muloqot qilish, murakkab vaziyatlarda ularni qo'llab-quvvatlash hamda ochiq muloqot uchun qulay sharoit yaratish imkonini beradi. Kommunikativ o'zaro ta'sirning muhim jihatlaridan biri fikr-mulohazadir.

Fikr-mulohaza – o'qituvchining o'z faoliyati va bayonlariga javoban talabalardan oladigan axborotidir. U o'qituvchiga bilimlarni qanchalik samarali yetkazayotganini baholash, shuningdek, talabalar duch kelayotgan qiyinchiliklarni aniqlash imkonini beradi. Samarali fikr-mulohaza konstruktiv, o'z vaqtida va aniq bo'lishi lozim. Fikr-mulohazani to'g'ri berish va qabul qilishni biladigan o'qituvchi o'quv jarayonini muntazam takomillashtirish uchun zarur sharoit yaratadi. Kommunikativ o'zaro ta'sirga ta'sir etuvchi muhim omillardan biri madaniy kontekstdir. Madaniyat muloqot me'yorlari va qoidalarini, shuningdek, o'qituvchi hamda talabalar o'rtasidagi munosabatlarga ta'sir etuvchi qadriyatlarni belgilaydi. Ko'p millatli va ko'p madaniyatli auditoriyalarda o'qituvchi madaniy farqlarni inobatga olishi zarur. Bu o'qituvchidan turli madaniyatlar haqidagi bilimlarni, ularga nisbatan ochiqlikni hamda talabalarning individual xususiyatlariga mos ravishda o'z pedagogik yondashuvlarini moslashtirish qobiliyatini talab qiladi.

XULOSA

Zamonaviy texnologiyalar ta'lim muhitidagi kommunikativ o'zaro ta'sirga ham sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va internetning rivojlanishi o'qituvchi hamda talabalar o'rtasidagi muloqot va hamkorlik uchun yangi imkoniyatlarni yaratdi. Onlayn platformalar, ijtimoiy tarmoqlar va boshqa raqamli vositalar o'quvchilar uchun yanada moslashuvchan hamda qulay muloqot shakllarini taqdim etadi. Shu bilan birga, bunday texnologiyalardan samarali foydalanish o'qituvchidan yangi bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni talab qiladi. Biroq texnologiyalar bevosita yuzma-yuz muloqotning o'rnini bosmasligi, aksincha, uni to'ldirishi va ta'lim jarayonidagi kommunikativ o'zaro ta'sirni yanada boyitishi lozim.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Qurbonov T. Nutq texnikasi. – Toshkent, 2008.
2. Qo'chqorov N. O'qituvchi nutqi madaniyati. – Toshkent, 2024.
3. Raxmatov Xamro. Raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga tatbiq etishning ustuvor vazifalari. – 2021.
4. Sodiqov Hamid Maxmudovich. Bo'lajak o'qituvchi o'z nutqini takomillashtirib borishi uchun amal qilishi lozim bo'lgan jihatlar. – 2021.
5. Usmonov Aslam Qarshiboyevich, Usmonova Umida Baxtiyorovna. Nutqni rivojlantirishning samarali metodlari va usullari. – 2020.
6. Gulomov A., Qobilova B. Nutq o'stirish mashg'ulotlari: o'qituvchilar uchun metodik qo'llanma.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(7)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.